

Гусева К.А., старший викладач
кафедри адміністративної
діяльності Національної академії
внутрішніх справ кандидат
юридичних наук, старший науковий
співробітник

ПОПЕРЕДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ТА
АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ
ДІЛЬНИЧНИМИ ІНСПЕКТОРАМИ МІЛІЦІЇ НА
ТЕРИТОРІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЛЬНИЦІ ОДИН З
ГОЛОВНИХ НАПРЯМІВ РОБОТИ

Провідна роль у попередженні злочинів в органах внутрішніх справ належить підрозділам міліції громадської безпеки, а саме дільничним інспекторам міліції. Саме дільничні інспектори міліції що перебувають у складі ДГБ[4], безпосередньо спілкуються з населенням, у тому числі й із криміногенним елементом, і щодня виконують профілактичну функцію, запобігають злочинам, попереджують

правопорушення, виявляють причини і умови, що сприяють їх вчиненню [1].

Робота ДІМ з профілактики правопорушень виступає як органічна частина багатогранної діяльності органу внутрішніх справ з охорони громадського порядку та боротьби зі злочинністю. Здійснюючи її, дільничний інспектор міліції переслідує єдину мету - не допустити злочинів на обслуговуваній дільниці. Заходи, спрямовані на досягнення цієї мети, різноманітні за своїм характером і змістом[5].

Протягом 2014 року працівниками служби на профілактичний облік органів внутрішніх справ поставлено понад 139,4 тис. осіб з антисоціальною направленістю поведінки. За цей же період з профілактичних обліків знято 195,6 тис. осіб, з них 7,3 тис., або 3,7% у зв'язку з вчиненням злочину.

Також за останній рік дільничними інспекторами міліції особисто розкрито 61215 злочинів (28,3% від їх загальної кількості). У середньому за рік одним дільничним розкрито 5 злочинів. За участю ДІМ розкрито 76,6% (165867) злочини.

Відповідно до Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі МВС України дільничний інспектор міліції з метою попередження і припинення злочинів і адміністративних правопорушень та розкриття злочинів, вчинених на території адміністративної дільниці:

- здійснює заходи щодо попередження та припинення кримінальних і адміністративних правопорушень, виявляє обставини, які призводять до їх учинення, і в межах своїх повноважень уживає заходів щодо усунення цих обставин;

- постійно взаємодіє з працівниками оперативних та слідчих підрозділів у попередженні та розкритті злочинів[3].

Установлює довірчі стосунки з громадянами з метою отримання інформації, яка сприяє попередженню та виявленню кримінальних та інших правопорушень, розшуку злочинців та осіб, зниклих безвісти.

У разі отримання від населення інформації про осіб, які виношують наміри вчинити злочини або їх вчинили, розшукуваних злочинців, осіб, безвісно відсутніх, про злочини, пов'язані з наркоманією, незаконною міграцією, виготовленням

фальсифікованих спиртних напоїв, про місця концентрації осіб, схильних до скоєння правопорушень та злочинів, а також при виявленні порушень правил благоустрою територій, інших правопорушень, реагування на які не належить до його компетенції, дільничний інспектор міліції інформує про це відповідні служби та підрозділи міськрайоргану внутрішніх справ, органи державної влади й місцевого самоврядування для вжиття заходів реагування.

Організація роботи дільничного інспектора міліції щодо попередження і запобігання злочинам обумовлена, перш за все, наявністю інформації про осіб, схильних до вчинення злочинів, які ведуть антигромадський спосіб життя, стоять на обліках в органах внутрішніх справ.

Попередження злочинів багато в чому залежить від характеру протиправних намірів, форм їх прояву, вірогідності втілення їх в конкретні дії, характеристики особи, яка готує злочин.

Здійснюючи індивідуальну профілактику стосовно піднаглядних осіб, дільничний інспектор міліції обов'язково стикається з такими, які не піддаються заходам виховного впливу, обдумують нові злочинні наміри, створюють злочинні групи. Мотивами задуманого злочину можуть бути користь, заздрість, ненависть, помста тощо. Замисел вчинення злочину може виникнути і в результаті реально існуючих умов, які полегшують вчинення злочину або сприяють йому.

Ступінь намірів і злочинних задумів може бути визначений шляхом отримання інформації: від осіб, що знаходяться в довірчих відносинах з особою, яка готує злочин; від родичів, знайомих та інших громадян, з якими профілактована особа поділилась своїми задумами. Відомості про злочинні наміри можуть бути викладені і в письмовому вигляді: заявах та листах громадян, записках та листах "подільників", особистих щоденниках тощо.

Пошук інформації про осіб, які готують злочин, дільничний інспектор міліції зобов'язаний здійснювати і самостійно за місцем проживання профілактованих осіб, в місцях концентрації осіб з антигромадською поведінкою та ін.

Залежно від злочинних намірів та характеристики тієї чи іншої особи, конкретної ситуації, що склалася, дільничний інспектор міліції приймає рішення про вибір засобів впливу до особи, яка задумала злочин. Виклик особи на бесіду до органу внутрішніх справ мотивується матеріалами про її антигромадську поведінку безспірно встановленими фактами про намір вчинити злочин. При цьому можуть бути використані заяви та пояснення осіб, стосовно яких задумувалися злочинні наміри, присутніх при обговоренні наміру вчинити злочин або осіб, щодо яких здійснювалося підбурювання вчинити злочин. Використання таких матеріалів дозволяє побудувати бесіду таким чином, щоб викликана особа визнала наявність у її замислах злочинних намірів.

В свою чергу, щире визнання створює надійне підґрунтя відмови від злочинних намірів, подальшого контролю особи з боку громадськості за місцем проживання.

До основних завдань служби дільничних інспекторів міліції належать також недопущення вчинення злочинів у громадських місцях та на вулицях населених пунктів держави, виявлення бездоглядних та безпритульних дітей, груп нелегальних мігрантів, перекриття шляхів надходження контрабандних товарів та наркотичних речовин, які нелегально ввозяться на територію України, особливо у прикордонних регіонах.

Отже з метою покращення роботи дільничних інспекторів міліції та вдосконалення законодавчої та нормативно-правової бази з питань регулювання діяльності служби ДІМ слід зазначити, що вона потребує певних змін з урахуванням сучасних вимог, які висуваються до органів внутрішніх справ. Перегляду та доопрацюванню підлягає, перш за все, Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі МВС України. Головною метою змін є упорядкування норм Положення про службу ДІМ в системі Міністерства та приведення деяких з них, зокрема, з питань, передбачених кримінальним процесуальним законодавством, до вимог сьогодення.

Список використаних джерел

1. Нормативно-правове регулювання діяльності органів внутрішніх справ щодо попередження злочинів : Науково-практичний посібник /М.О. Свірін, Б.І. Бараненко, К.А.Гусева та ін./ МВС України, ДНДІ МВС України, ЛДУВС, 2008. - 200 с.

2. Про міліцію : Закон України від 20 грудня 1991 року № 565-ХІІ // Відомості ВРУ України (ВВР). - 1991. - № 4. - Ст. 1.

3. Про затвердження Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі МВС України : Наказ МВС України від 11 листопада 2010 року № 550 // Офіційний вісник України. - 2010. - № 95 - ст. 3386.

4. Про затвердження Положення про Департамент громадської безпеки МВС України: Наказ МВС України від від 28.11.2014 року № 1293

5. Організація діяльності служби дільничних інспекторів міліції: наук.-практ. посіб. / авт. кол. М.О. Свірін та ін., за заг. ред. докт. юрид. наук професора Вербенського М.Г. - К.: 2013. - 248 с.